

INTERNACIONAL | 19/01/2022

90 minuts per planificar l'Holocaust

El 20 de gener del 1942, alts funcionaris nazis van establir el protocol per optimitzar la maquinària del genocidi jueu

Isaac Lluch

🕒 3 min

3 🗨️ 📌 🔗

Dones i criatures deportades en tren cap a camps de concentració i extermini nazis el 1942. GETTY IMAGES

[Leer en castellano](#)

DORTMUND (ALEMANYA) El 20 de gener del 1942, aquest dijous farà vuitanta anys, un grup de 15 homes es va aplegar en una majestuosa vil·la al voltant del gran llac Wannsee, als afores de Berlín. Un lloc idíl·lic que

ahora garantia la màxima discreció als seus assistents. Aquell elegant edifici era llavors propietat de la fundació Nordhav, una organització de beneficència del servei de seguretat del règim nazi.

“Serà una reunió amb dinar”, havia avançat Reinhard Heydrich, cap d'aquest servei d'intel·ligència de les esquadres de protecció de les SS i subdirector de Protecció del Reich a Bohèmia i Moràvia. Tema de la trobada? “La solució final per a la qüestió jueva”.

Tot just una hora i mitja va durar la posteriorment coneguda com a Conferència de Wannsee. Després del cafè i el conyac, els assistents van sortir cofois de la vil·la amb un protocol, de 15 pàgines signades, que marcava com s'havia de dur a terme l'extermini de fins a 11 milions de jueus. El document, del qual només es conserva un exemplar original –i per casualitat, perquè el ministeri d'Exteriors del Tercer Reich en va ordenar la crema poc abans de perdre la guerra–, és clau per confirmar la intenció dels líders nazis de dur a terme un genocidi sistemàtic.

A la Conferència de Wannsee no es va decidir l'aniquilació dels jueus, perquè ja estava en marxa. Des de la invasió alemanya a la Unió Soviètica del 22 de juny de 1941 ja s'havien assassinat mig milió de jueus soviètics i el 15 d'octubre d'aquell any havia començat la deportació de jueus alemanys cap a l'Est. Però, igualment, Heydrich tenia l'encàrrec de coordinar l'Holocaust i, ahora, volia demostrar poder davant dels seus convidats –secretaris d'estat, representants de les administracions d'ocupació a Polònia i el Bàltic i alts funcionaris de les SS–, sense els quals no podia dur a terme aquell pla.

Optimitzar la maquinària de l'extermini

La Conferència de Wannsee va representar “un canvi d’agulles” del règim nazi en el rumb cap a l’extermini dels jueus, analitza l’historiador Peter Longerich. “S’hi va definir de nou el quan, com i on de la solució final”, indica. “La reunió no va ser per prendre una decisió política, sinó per acordar com dur a terme coses que ja estaven tenint lloc”, confirma el subdirector del centre de commemoració i d’ensenyament de l’avui històrica vil·la de Wannsee, Matthias Hass. Allà, el 1942, els 15 buròcrates van parlar més aviat de com optimitzar la maquinària d’extermini jueu fins i tot en zones que no havien caigut sota el poder dels nazis. Una llista de potencials víctimes era part del protocol.

El text de Wannsee, de llenguatge sobri i burocràtic, és un “programa d’assassinats de gran velocitat”, assegura Hass. “En el moment de la Conferència, aproximadament el 80% de les víctimes encara es mantenien amb vida. Un any i mig després, a la tardor de 1943, el 80% eren mortes”, indica. Fins al final de la Segona Guerra Mundial van morir sis milions de jueus a Europa.

Però, ara, com es pot comunicar a la ciutadania i als escolars que visiten la vil·la de Wannsee el que es va segellar allà? “Ara tenim generacions que estan preparades de forma més radical per fer les preguntes més dures”, admet el subdirector del centre de commemoració i educació al costat del gran llac. Al mateix temps, es mostra molt preocupat per l’increment d’una nova qualitat d’incidents antisemites en la societat. Incidents que són més xocants i més directes que abans. Ho veu al seu centre a través de notes antisemites

en el llibre de visitants i ho copsa amb “l'enorme ressorgiment” de prejudicis i teories de conspiració, algunes de les quals tenen relació amb les crítiques contra les mesures restrictives anticovid.

Les xifres de visitants a centres commemoratius per a les víctimes del règim nazi van a l'alça a tot el país. La vil·la on va tenir lloc la Conferència de Wannsee rep anualment 120.000 persones. “Que una cosa similar no es torni a produir és la motivació de qualsevol acte de memòria pels crims dels nazis”, va aclarir aquest dimarts justament des de Wannsee el president de la República Alemanya, Frank-Walter Steinmeier. “No s'ha d'oblidar el que va passar aquí fa 80 anys, quan un aparell de l'estat alemany va planificar el genocidi de jueves i jueus a Europa. El protocol de la conferència de Wannsee és una arma criminal”, va sentenciar.